

Historien om Rånåsfoss

Skrevet av Svein Sandnes

Det kan synes bakvendt at et sted får navn fra en foss i det samme øyeblikk ingeniørene temmer vannkraften ved å bygge en 15 meter høy dam, slik at fossen forsvinner. Men slik ble det for tettstedet Rånåsfoss.

Navnet hadde fossen fått fra garden Raanaas på vestsida av Glomma lengst sør i Nes. Gardsnavnet hadde ingen ting med svineavl å gjøre, som noen ondsinnet kan antyde i dag. Oluf Rygh gir i sin store oversikt over norske gardsnavn to tydingar til navnet, som han mener kommer fra det norrøne runi eller hruni: enten et skudd – som på et spirende tre, eller et skred eller jordfall. Ser vi på naturforholdene i området, er den siste betydning ikke usannsynlig.

Vi merker det knapt til daglig, men rusler vi et stykke opp i åssidene på begge sider av elva ved Rånåsfoss, vil vi se at elva gjennom tusener av år har gravd ut et dalføre på sin ferd mot havet.

I permtida for ca. 200 millioner år siden ble bergarter av granittisk sammensetning presset opp av jordas indre. Stedet var en del av det vi geologisk kaller Oslo-feltet, fra den gang området var ei kokende heksegryte med vulkaner, forkastninger og jordskjelv.

For ca. en million år sida ble klimaet kaldere, og hele Skandinavia ble dekket av ei iskappe som gnurte og sleit på fjellene under. Da isen trakk seg tilbake for ca. 10.000 år sida, var fjelloverflata blankskurt, og svakhetssoner i fjellet var utdypet til kløfter og daler, mens hardere partier stakk opp.

Vekten av de enorme ismassene, som kunne ha en tjukkelse på 3-4000 meter, presset jordflata ned, slik at landmassene lå betydelig lavere i forhold til havoverflata enn i dag. Mot slutten av istida gikk avsmeltinga raskere enn landhevingen. Og etter hvert som isfronten trakk seg tilbake, fulgte havet etter.

Her på Romerike lå fjorden med salt sjøvann 210 meter høyere enn dagens havoverflate. Svarstadhøgda stakk da opp som ei øy i fjorden. Skal vi lete etter de aller første menneskenes bosetting, må vi lete et godt stykke opp i åskanten. Når dette skjedde, vet vi ingen ting om. Det er ikke gjort tidlige funn av steinalderbosettinger her.

Rånåsfoss før kraftutbygginga

Den karrige jorda langs Glomma ved Rånåsfoss var nok ikke førstevalget når de første jegere og fiskere for ca. 6000 år siden slo seg ned for å drive jordbruk. Jordsmonnet i Boddingkneet nord for Rånåsfoss og på Sørums- og Fossletta sør for Rånåsfoss er løsere og mer moldblandet enn her. Og derfor er det trolig at vi finner tidligere bosettinger både nord og sør for Rånåsfoss.

Eid er trolig et av de eldste gardsnavna i området. De som fór etter elva måtte over land her for å komme forbi Rånåsfossen. Svarstad er den andre storgarden på østsida av elva, men navnet tyder på at den neppe er eldre enn fra vikingetida. På vestsida av elva er det Borgen som er regnet som den første bosettinga. Sommeren 2003 ble det gravd fram et større jernalderhus ved Mangset.

Etter hvert som befolkningmengden har økt, er stadig nye områder tatt i bruk som jordbruksareal. Endelsen -rud i et gardsnavn betyr rydning, og antyder at folk her har ryddet en plass i skogen som de har dyrket opp. Simarud, Neslerud, Fosserud og Skullerud er gardsnavn langs elva på vestsida.

Men så – i 1350 – herjet svartedauden. Trolig var det gjennom en hundreårsperiode flere pestepidemier som reduserte folketallet med mellom halvparten og to tredeler. Antall gardsbruk i landet sank fra om lag 60.000 til ca. 25.000 i 1520. De fleste Rud-gardene ble ganske sikkert lagt øde. Og folketallet fra 1350 ble først nådd i løpet av 1600-tallet.

Men tilbake til selve fossen. På en spørreundersøkelse fra dansk-norske styresmakter i 1736 svarte sogneprest Ole Lange i Aurskog, som Blaker da var en del av, følgende på et av spørsmålene:

«Udi Glumaaen ere tvende fosser, ej af de største, den eene Raanaasfos, som skiller Blakier fra Næs sogn, den anden nedenfor Bingsfos, som skiller Blakier fra Sørums, og imellem begge er omtrent ½ fierding, og herigiennem gaaer det tømmer og de master, som komme fra Oplandene, og samles udi Bingens lentszefæste.»

Helt fram til Blaker kommune 1. januar 1962 ble slått sammen med Sørums kommune har Glomma ved Rånåsfoss vært et dele mellom administrative enheter. Da vi fikk lokalt folkestyre ved kommuneordningen i 1837, var det Sørums på vestsida og Aurskog på østsida. 1. juli 1919 brøt Blaker sogn ut av Aurskog og ble egen kommune.

Fallrettighetene i fossen, som blant annet ble brukt til å drive sagbruk, tilhørte på østsida Svarstad og Eid. Rånåsfossen ble derfor også kalt Svarstadfossen eller Eidsfossen der. På

vestsida lå gardene Simarud og Neslerud. Der har fossen blitt kalt Narfufoss eller Neslerudfossen. På nedsida av fossen ligger gardene Foss og Fossum på østsida og Fossrud på vestsida av elva.

Skogen har vært Norges viktigste eksportartikkel, og de første oppgangssagene ble anlagt på 1400-tallet. I Rånåsfoss var det sogneprest Jens Bolt i Aurskog, som i 1679 fikk bygd to sager i Rånåsfossen. Han må ha vært en dynamisk entrepenør. At han var aktivt med i byggearbeidene vet vi også. Han druknet nemlig i fossen det samme året de to sagene ble bygget.

Da Jens Bolt kom ugift til Aurskog, giftet han seg som skikken ofte var, med den unge enka etter den forrige presten, Christian Engebretsen Schanke. Da Mette Mortensdatter i 1679 i en alder av 35 år ble enke for andre gang, giftet hun seg med sin jevnaldrende løytnant Lauritz Clausen Schinkel, som tjenestegjorde på Blaker Skanse, bygget i 1681.

«Løytnanten på Eid», som han heter i dokumentene også etter å ha blitt forfremmet til kaptein, var ikke den letteste å komme ut av det med. Vi kan følge hans liv gjennom en lang rekke rettsvister. En husmannssønn som hadde sluttet i tjenesten etter kapteinens løfte, ble anmeldt fordi han gikk. En nabo som ikke hadde vært påpasselig nok med budstikken, ble også anmeldt. I et tilfelle da noe umerket tømmer var blitt tatt opp av Glomma ovenfor saga til kapteinen, påstod han uten å kunne føre bevis for det at det var hans stokker. I hele 30 år forsøkte han å vri seg unna ei gjeld hos Anders Blix i Halden, som han hadde overtatt etter sin forgjenger i ekteskapet, Jens Bolt. Det endte med at han måtte betale beløpet – hele 70 riksdaler – med renter og omkostninger.

Hele det området vi i dag betegner som Rånåsfoss på østsida av Glomma, var utmark i sameie mellom gardene Eid og Svarstad. Garden Sandnes lengst nord i Blaker var blitt tatt opp i dette sameiet. I 1709 ble dette sameiet delt ved dom, og en kan nok med god grunn si at det var den trettekjære løytnanten på Eid som var årsaken til delinga. I 1702 trakk han brukerne av Huseby for retten fordi de med velsignelse av Anders Svarstad hadde flekket noe bark til tjæreovnene sine i sameieskogen. Han var villig til å «Efterlade dem deres forseelse dersom de gratis ville kjøre 80 tylder bord fra Rånåsfossagen til Christiania.»

Etter hvert syntes nok futene at løytnanten tok seg til større rettigheter i sameieskogen enn han burde tilkomme, og de forlangte på vegne av eieren av Svarstad, kongen, utskifting og deling av sameiet mellom de to eierne. Etter at retten hadde måttet utsette saken en gang fordi Schinkel ikke møtte, ble saken fremmet på tinget 20. og 21. august 1709, og da ble skogen «forfaret alt igjennom». Retten kom til at skogen var like dårlig over alt, slik at den kunne deles likt mellom partene. Dette ble gjort ved at hovedvegen fra Eidsgutua til Nes ble gjort til dele. Svarstad fikk det som lå øst for vegen, Eid delen vestenfor. Svarstad fikk den største delen, men Eid fikk til gjengjeld de tre husmannsplassene Fossbakken, Fossberg og Flaen. Plassen Fjeldtangen skulle Svarstad ha. Og den kverna som Eid hadde på Svarstads grunn skulle garden få beholde.

Ved å følge eiendomsdelet mellom Svarstad og Eid, kan vi fortsatt gå den gamle hovedvegen, men den er fryktelig tilvokst over store flater. Lengst nord ligger Kroken, opprinnelig ei seter under Svarstad. Setra er aldri nevnt i bevarte dokumenter. Fra Kroken til Rustad i Nes skal det ha gått en gammel sti. Og det heter seg at ei bakstekone som het Goro, som skulle gå stien en mørk kveld, gikk utfor et bratt berg og slo seg i hjel. Derfor heter det Sublegoroberget der siden.

Kroken er første gang nevnt i offentlige dokumenter i 1732, og da er det fordi ei Kristine Olsdatter fra Sørumsund er blitt stevnet på tinget for leiermål, men hun møtte ikke fordi hun hadde flyktet til Kroken under Svarstad. Kroken ble delt i 1801 i Søndre og Nordre. Ole Amundsen Sandnes kjøpte plassen, som da var på 17 dekar innmark og 90 dekar skog i 1835.

På Sandnes er første bruker, Gudmund Torbjørnsson, nevnt som husmann omkring 1660-1665. Allerede i 1727 ble imidlertid brukeren på Sandnes selveier. Utover 1800-tallet ble gården delt i flere mindre bruk. Nr. 2 Engen og nr. 3 ble begge skyldsatt som egne bruk i 1862. Engen hadde vært en husmannsplass under Sandnes og ble kjøpt av Ole Andreas Gulbrandsen fra Nes. Bruk nr. 3 ble kjøpt av Albinus Kristiansen Green fra Nes. Det er derfor seinere ofte blitt kalt Green. Det eneste minnet etter denne gården i dag, er tre-fire bjerketrær som utgjorde en del av alléen fra vegen ned til gården.

Larsrud er en meget gammel husmannsplass under Svarstad, fra omkring 1700.

Nordal ble tatt opp ca. 1770, og ble i 1883 solgt til svigersønnen på Svarstad, Ole Johansen Skullerud fra Sørumsund.

Langeland er nevnt som husmannsplass siden 1767. Den ble skyldsatt som selveierbruk i 1832.

Under Eid lå det en plass kalt Grønbak der Skovli ligger i dag. Den ble bare brukt en kort tid på 1800-tallet. De som bodde der ble kalt inderster i folketellinga fra 1865, og de hadde ingen jordvei. Det er etter denne plassen navnet Grønnbekkvegen har oppstått. Skovli ble kjøpt fra Eid av Hans Andreassen Kroken på begynnelsen av 1900-tallet. Han bygde hus her i 1917.

Fjeldvang er et bruk under Eid som ble solgt i 1907, i forbindelse med at Martin Olsen Nyhus fra Nes da giftet seg med dattera til Kristian Eid, Inga Marie, som da i en alder av 25 år allerede var blitt enke.

Grønvold på den andre sida av vegen ble solgt til en bror av Martin. Også han giftet seg med en av døtrene til Kristian Eid. Det skjedde året etter, i 1908, og den lykkelige brud var 32 år og het Mina Josefine.

Et kraftverk skaper et samfunn

I 1862 lå Kongsvingerbanen ferdig til bruk, med Norges til da lengste jernbanebru ble banen ført over Glomma ved Fetsund, og fulgte deretter østbredden av Glomma nordover til Kongsvinger. Ved Rånåsfoss lå det fortsatt et sagbruk på østsida og ei mølle på vestsida av elva. Men eneste stasjon mellom Fetsund og Årnes var Blaker, der også det viktigste sundstedet lå, langs den Fredrikshaldske hovedveg.

I siste halvdel av 1800-tallet satset mange investorer på at det kunne ligge store verdier i landets mange fossfall. Anders O. Haneborg hadde arvet store skogeiendommer i Fet, Aurskog og Blaker, og kjøpte tre fjerdedeler av Rånåsfoss. Resten tilhørte fetteren Odilon Haneborg. Anders Haneborg satset så stort at han etter hvert satt med så store garantiforpliktelser at han ikke kunne innfri dem, og hele hans eiendomsimperium ble satt under administrasjon av bankene. Staten ble tilbudt Rånåsfossen for 1 million kroner i 1899,

men takket nei. Samtidig ble Kykkilsrud kraftverk ved Askim, også etter at eierne ikke klarte å innfri sine forpliktelser, kjøpt av Kristiania by.

I 1905 ble unionen med Sverige oppløst, og allerede året etter vedtok Stortinget på rekordtid en lov som satte forbud mot å selge norske fosser uten kongelig tillatelse. Staten ble i 1907 igjen tilbudt å kjøpe Rånåsfossen. Nå var prisen redusert til 700.000 kroner. Men fortsatt svarte staten nei. Først i 1913 tok Akershus fylke etter initiativ fra amtmann Ole A. Furu initiativ til å kjøpe Rånåsfossen. Tilbudet var igjen på 1 million kroner, og etter lange drøftinger vedtok fylkestinget handelen. Høsten 1917 vedtok fylkestinget formelt at kraftstasjonen på Rånåsfoss skulle bygges.

Som anleggsleder ble ingeniøren Augustin Paus tilsatt. Han krevde det ti-dobbelte av hva en god håndverker fikk betalt, og dessuten gratis bolig, lys og varme, transport, forsikringer, osv.

Arbeiderne på anlegget fikk 80 øre timen. Også det var svært godt betalt i forhold til hva bygdefolk var vant til å få for dagsarbeid på gårdene, som gjerne var 1 krone og 60øre dagen pluss kosten.

Anleggsarbeidet startet i 1917 og varte til 1922. På det meste var det 1.500 arbeidere knyttet til anlegget. Totalt var 3.000 mennesker innom Rånåsfoss for å utføre arbeid i løpet av disse fem årene. Det ble reist brakker på området med plass til 750 mann. Resten leide rom hos folk som bodde i nærheten.

I et anleggsmiljø der så mange ulike mennesker bor så tett innpå hverandre, kan nok sinnene fort komme i kok. Den mest tragiske hendingen er knyttet til finnen Karl Gustav. Høsten 1921 hadde han begynt å støpe golv i kraftstasjonen, Karl Gustav holdt på å glatte sementen da arbeidskameraten August Bjerke trakk uti uten å be om unnskyldning. Den ærekjære mureren ble rasende og slo til kameraten med et spett med det resultat at han døde på sykehuset av skadene. Karl Gustav ble arrestert, og kona måtte flytte fra brakka der hun hadde vært kokke.

Stryket ved Rånåsfoss var langstrakt, med et totalt fall på 14 meter. På Rånåsfoss valgte man å legge kraftstasjonen nederst i fallet. Det krevde bygging av en betydelig dam med stor neddemming av arealene i fossestryket. Bygging av selve dammen ble derfor en vesentlig del av anleggsarbeidet. Store betongmengder gikk med, og det ble behov for spesialtransporter med tilførsel av sand og sement.

Nå var det en stor fordel at jernbanelinja gikk parallelt med Glomma, og det ble lagt egne sidespor inn til anlegget og bygget stasjonsbygning. Sanden kom fra Granli, ca. 60 kilometer nord for Rånåsfoss. Sementen ble lagret i egne skur på Oslo havn, og daglig transportert med jernbanen til Rånåsfoss. På yttersiden av dammen ble det benyttet granittblokker hentet fra steinbrudd i Spikkestad, Sarpsborg og Trøgstad.

Den synlige delen av anlegget var tegnet av Thorvald Astrup i nyklassisistisk stil som fortsatt gir kraftstasjonen et verdig og høytidelig preg. Når en besøker anlegget i dag, kan en vel konstatere at det bygningsmessig ikke ble spart på noe. Da anlegget stod ferdig hadde det kostet 60 millioner kroner.

Alle de seks turbinene i kraftstasjonen ble installert på en gang. Troen på framtida var sterk. I første omgang gikk det imidlertid ikke slik. Det var ikke nok kjøpere av kraften fra Rånåsfoss, og driften gikk med underskudd. I 1924 valgte Norges Bank å knytte kronas verdi til gullet. I løpet av få år doblet den sin verdi, og Akershus fylke skyldte mer for elektrisitetverket enn da det var nytt. Et forsøkt på refinansiering av lånet i dollar ble også en uheldig forretning, fordi dollaren straks etter steg i verdi.

Det vesle Rånåsfoss-samfunnet bak gjerdet fra anleggstida var lenge et eget lite samfunn. Det var stor forskjell mellom dem med fast inntekt innenfor gjerdet og bygdefolket utenfor. Vegen fra Blaker til Haga gikk der Grønnbekkvegen og Sandnesvegen går i dag. 1924 var også det året Rånåsfoss opplevde sin mest alvorlige arbeidskonflikt. 11 ansatte hadde meldt seg inn i Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, krevde tariffavtale og heving av timelønna fra kr. 1,72 til 2 kroner. Direktør Paus reagerte med oppsigelse og utkastelse av boligene. 453 mann meldte seg til de utlyste stillingene. Først i mars 1925 ble konflikten bilagt.

Men den blusset opp igjen i 1937, da en ny forening ble startet på Rånåsfoss, som meldte seg inn i Norsk Kommuneforbund. Den nye foreningen hadde ingen problemer med å få til en overenskomst for medlemmene, NEKF reagerte voldsomt, og gjennom LO-sekretariatets mellomkomst ble striden bilagt. Streikebryterne fra 1924 måtte gjøre avbikt for sine synder tolv år tidligere før de ble ønsket velkommen i fagbevegelsen igjen. Da var endelig den eneste alvorlige arbeidskonflikten på Rånåsfoss historie.

Krig og velstandsutvikling i etterkrigstida

Da krigen kom til Norge, var det fortsatt 24 bolighus innenfor gjerdet i skråningen ned mot Glomma som utgjorde sentrum på Rånåsfoss. Men kraftforsyningen var viktig for okkupantene, og tyske uniformer ble et daglig syn på Rånåsfoss. Tyskerne okkuperte en enebolig på Sagbakken som tilhørte Akershus Elektrisitetverk. Her flyttet den øverstkommanderende tysker på stedet inn med oppasser og tjenerne. Andre etasje på skolen ble

rekviret til mannskapene. Magnhild Bergsjø, som hadde undervist på Rånåsfoss siden 1919, og som nå nærmet seg pensjonsalderen, ble kastet ut og fikk bevilget 245 kroner måneden av Blaker kommune i vartpenger.

For de 51 ansatte ved Akershus Elektrisitetsverk endret ikke krigen vesentlig på det daglige arbeidet. Økt tømmeravvikling skapte problemer i dammen ved at mengden med kvist som ble hevet i elva økte. Men økt etterspørsel etter strøm var et gode. Selveste reichskommisar Josef Terboven kom til direktørboligen på Rånåsfoss for å spise middag og kontrollere at sikkerhetstiltakene rundt anlegget var gode nok.

Høsten 1945 dør August Paus, og en epoke i Rånåsfoss er over. Som et uttrykk for den nye samarbeidsånden ved Akershus Elektrisitetsverk fikk de ansatte valgt representasjon i styret allerede i 1946, 26 år før dette ble en lovfestet rett. NSB installerte i 1947 et signalanlegg ved vegen foran overgangen over jernbanesporet. I 1952 ble Kongsvingerbanen elektrifisert, og de mange damplokomotivene som om sommeren laget gressbranner på begge sider av jernbanelinja, fikk hvile. En konsekvens på Rånåsfoss var at brua over jernbanen fra administrasjonsbygget til anlegget måtte heves for å få plass til strømledningene. Og Blaker kommune etablerte i 1948 et vannverk med klor- og renseanlegg.

1959 må kunne karakteriseres som det store kriseåret på Rånåsfoss med driftsstans i anlegget, kraftkrise på Østlandet, forsinkelser i utbyggingsplanene på Vinstra og drukningsulykken 9. august der tre menneskeliv gikk med. Det startet med at det ble tatt prøver av damkjernen. Da arbeidet skulle avsluttes, sprengte vannet seg gjennom borehullene, og demningen sprakk. Vannmassene sammen med tømmer og betongbiter strømmet over dammen, og mot noen mennesker som oppholdt seg nedenfor. Drosjeeier Harald Bråthen fra Oslo, 12 år gamle Inger Mikkelsen fra Oslo og 2 år gamle Inger Lise Bråthen ble tatt av vannmassene.

Gjerdet rundt elektrisitetsverket på Rånåsfoss forsvant gradvis, og ingen savnet det. To begivenheter i 1962 markerte den nye åpenheten: Hovedvegen gjennom Rånåsfoss ble lagt der den fortsatt går nedenom stasjonen og gamlebrua. Tidligere hadde den stoppet ved noen garasjer der Sagbakken i dag begynner. Nå ble det vegløsning gjennom skogholtet og

opp til Sandnes. Og svingen som vegen tidligere tok gjennom Sandnes gård, ble rettet ut ved at vegen ble lagt på oversida av garden opp til Auli.

Den andre begivenheten var åpningen av friluftsbadet. Bakgrunnen var farene ved å bade i Glomma med sine kraftige strømmer. Gjennom stor dugnadsinnsats fra medlemmer av bedriftsidrettslaget på AEV var det skapt en perle av et badeanlegg i fjellet rett ovenfor administrasjonsbygget. I 1968 fikk anlegget med velvillig støtte fra AEV også et moderne renseanlegg. På solvarme sommerdager er hovedproblemet i dag at parkeringsplassen ikke er stor nok, noe som skaper farlige situasjoner langs Eidsvegen, der folk parkerer langs vegen så godt det lar seg gjøre.

Allerede i 1961 vedtok fylket at hovedkontoret for AEV skulle flyttes til Rånåsfoss. I 1974 ble beslutningen bekreftet av fylkestinget. Men først i 1978 ble det bygget et moderne kontorbygg for de 130 ansatte, som ble utvidet i 1983. Her flyttet også postkontoret inn. Fra 1965 het direktøren på AEV Knut Røst Hagen, og han så betydningen av å bygge opp et trivelig lokalsamfunn rundt bedriften for å rekruttere og beholde dyktige medarbeidere. Som et ledd i dette arbeidet ble det etablert en ny gruset idrettsplass i 1979. Om vinteren sprøytes banen på dugnad med vann, slik at det i kalde vintre utgjør en stor og flott skøytebane.

På 1980-tallet skjedde det en større systematisk utbygging av Bjerkeholtet i regi av AEV. På vestsida av Glomma stod det i 1983 ferdig et helt nytt kraftverk, Rånåsfoss II, som med sine Kaplan-turbiner kunne produsere like mye strøm som fem av de gamle Francisturbinene i Rånåsfoss I. Samlet kunne de to kraftverkene sluke 940 kubikkmeter vann i sekundet, og den samlede produksjonen på Rånåsfoss økte med 140 GWh. Fiskeklekkeriet som Sørumsand og omegn sportfiskerforening hadde etablert i den gamle tømmerrenna i 1965, måtte imidlertid vike for det nye kraftverket.

Miljøbevegelsen hadde vind i seilene på 80-tallet. Gradvis økte forståelsen for at energiforbruket i samfunnet vårt ikke bare kan fortsette å stige. Vi må i hvert fall gjøre hva vi kan for å finne fram til måter å redusere det på. Energiøkonomisering, eller ENØK, ble en viktig del av Akerhus Energiverks virksomhet. I det gamle tårnet på Rånåsfoss I ble det i 1987 åpnet en spennende utstilling om dette spesielt rettet mot skoleungdom – Energiforum.

Den gamle hengebrua fra 1927 hadde lenge hatt for liten kapasitet i forhold til trafikken. Tunge trailere som kjørte over førte til at stagene strakk seg. Det var et spørsmål om når de ville ryke av materialtretthet. Akseltrykket ble redusert, og sperrer ble satt opp på begge sider for å forhindre at bredere biler likevel tok seg over. Og endelig i 1989 stod den nye brua ferdig noen hundre meter høyere opp i Glomma fra den gamle. Det ble bygget ny tilførselsveg til brua fra Rånåsfoss, og den nye vegen fikk navnet Eidsvegen.

Rånåsfoss Vel har arbeidet for beboernes velferdsinteresser. På 90-tallet ble det også etablert et antennelag for å ta ned flere fjernsynskanaler og distribuere dem til andelshaverne. I 2005 består tilbudet av NRK1, NRK2, TV2, TV3, TV Norge, SVT1, SVT2 (dårlig), TV4, Discovery og Eurosport.

I 2000 startet arbeidet med et nytt boligfelt i Krokskogen. Det er også planlagt utbygging av boliger på Sandnes gård. Også på det såkalte Sauejordet sør for direktørboligen til Akershus Energi er det i arealplanen for Sørumsatt av tomter til boliger. Det samme gjelder det såkalte Olbergfeltet i skogen på Sandnes.

Kommunikasjonsmessig ligger Rånåsfoss sentralt. Tog går hver time til Oslo og til Årnes. I rushtida på hverdager er det togavganger hver halvtime. Da går det også ekspressbuss til Oslo. I helgene går togene ca. hver annen time. Reisetiden til Oslo er ca. 45 minutter.

Rånåsfoss overført til Nes

Etter den store fylkes- og kommunesammenslåingen i Norge pr. 1. januar 2020, der Sørumsatt, Fet og Skedsmo ble tvangssammenslått til Lillestrøm kommune, ble Rånåsfoss overført fra Sørumsatt til Nes kommune, og inngår nå i tettstedet Aulifeltet.